

หมากฝรั่ง ห่วยจาก ที่หาดใหญ่

รายงานโดย
วิภาส ปานิช

"รัก รัก" "จิก กิจ" "จก ยัก กอชัย"
เสียงนกกรงหัวจุก หรือที่คนภาคกลางเรียกว่า "นก
ปรอดหัวโขน" กว่า 100 ตัว ร้องกันแข่งขันที่สนาม
หน้าคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลาค
นครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ในวันที่ 19 กรกฎาคม
2524

คุณภิญโญ วงศ์สุข เลขานุการชมรมนกกรง
หัวจุกหาดใหญ่บอกกับผู้เขียนว่า "มันเป็นนกหัวประกวด
น้อยกว่าทุกคราว โดยทั่วไปการประกวดแต่ละครั้ง
มีนกเข้าประกวดร้อยตัวขึ้นไป เกือบถึงสองร้อยตัว
ทีเดียว

"การเลี้ยงนกกรงหัวจุกคงจะนิยมเลี้ยงกันมา
นับเป็นร้อยปีแล้วละครับ ผมเองก็เล่นมาประมาณ
30 ปีแล้ว ในประเทศไทยเราก็นิยมเลี้ยงกันมากที่สุด
ก็ในจังหวัดสงขลาในทะเลสาบ โดยเฉพาะในหาดใหญ่
ขณะนี้ก็คงจะมีเดือนกันหลายพันตัว" คุณชูเกียรติ

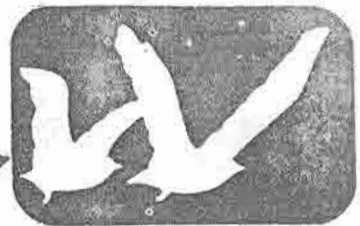
จันเจริญผล ที่ปรึกษาชมรมและประธานคณะกรรมการ
คัดเลือกคนตรวจนกกรงหัวจุก

เวลา 9 นาฬิกา เจ้าของนกเริ่มทยอยนำกรง
นกมาแขวนที่ราวเหล็กของสนามประกวดซึ่งมีเบอร์
ติดไว้ที่แต่ละตำแหน่งเรียบร้อยแล้ว ชมรมนกกรงหัว
จุกหาดใหญ่หาราวเหล็กนี้ไว้อย่างดี เป็นราวที่
ถอดเก็บได้ ราคาที่ว่ามีขาย จะประกวดที่ไหน
ก็นำราวนี้ไปติดตั้ง

คณะกรรมการตัดสินเข้ามาจัดซื้อจกเบอร์นก
รวมกันที่เข้าประกวด 80 ตัว อยู่ในกรงที่สวยงาม
รูปแบบแตกต่างกัน

เมื่อได้เวลา กรรมการตัดสินแต่ละคนก็เข้า
ไปฟังเสียง "จิก" ของนกแต่ละแถวตามลำดับที่
ละตัว นกแขวนเรียงกัน 4 แถว ก็มีกรรมการ 4 คน
ฟังคนละแถว ใช้เวลาในรอบแรกนี้ประมาณ 30 นาที
นกที่ในรอบจกปลดลงจากราว 30 ตัว จกในรอบแรกไป

ของไป
บ้าน
ความ
น
เป็น
เข้าไป
ห้อมล้อม
"นี่
ที่ร้องเห
ระมันไ
"ก
ที่เคยป
บศกรอ
นี่ขึ้นตรง
จก (
วันนี่คง
ตามระเ
ถึงที่ตก
ล้มเข้มี
ผู้เขี
างนี้ยังค
ใจ "อ
คนหนึ่ง
พอ
บ 2 ต่อ
วนกเพื่อ
รอบสอ
กร
ไปที่ละค
เหลือ
"กร
กใจกลัว

ของไปรับมาแขวนที่กิ่งไม้หรือเอามาห่อผ้าเตรียม
กับบ้าน (นักเลงนกใช้คำว่า “ขัน” กับ “ร้อง”
ความหมายเดียวกัน)

นกตัวหนึ่งอยู่ในกรงไม้ฉำฉาขัดมันเป็นเงา
เป็นกรงที่สวยงามที่สุดที่นำมาประกวดวันนี้ผู้เขียน
เข้าไปด้วยความชื่นชมในความงามของกรง คนเข้า
ล้อมล้อมชนกรงกันอย่างแข็งแรงแ

“นี่เป็นนกตัวเก่งที่ 1 ในวันนี้ เป็นนก 1 ใน 3
ที่ร้องเพราะที่สุดในหาดใหญ่ แต่วันนี้ตกแรก
เพราะมันไม่ยอมร้อง” ใครคนหนึ่งบอก

“การประกวดนกกรงหัวจุกนี้มันไม่แน่นอน
ที่เคยประกวดได้ที่ 1 พอนำไปประกวดอีกครั้ง
มันตกแรกไปก็บ่อย เพราะมันไม่ยอมขัน นก
ที่ขันตรงตามมาตรฐานนกที่ดีที่สุด คือขัน 5 จังหวะ
จาก คิก กอริยอ ในหาดใหญ่มีอยู่ 3 ตัวเท่านั้น
วันนี้คงจะอากาศครึ้ม มันไม่ยอมขันก็ต้องตก
ตามระเบียบ” คุณทวีศักดิ์ ศักดิ์อินทวา เจ้าของนก
เก่งที่ตกแรกบอกกล่าวด้วยสำเนียงผิดหวังนิด ๆ แต่
ยิ้มแย้ม

ผู้เขียนแสร้งไปอีกทางหนึ่ง “นกขันได้ตามตำรา
กนังนี้ยังตกกรอบ” เจ้าของนกคนหนึ่งป่นด้วยความ
ภูมิใจ “อย่าเสียใจไปเลยนะ นกของ...ยังตกกรอบ”
คนหนึ่งปลอบโยน

พอได้เวลา โฆษกก็ประกาศเริ่มการประกวด
รอบ 2 ต่อ พร้อมกับประกาศผลการจับฉลากสลับ
วงนกเพื่อความยุติธรรมในการตัดสิน ขณะนี้มีนก
ในรอบสอง 50 ตัว

กรรมการ 4 คน เข้าประจำแถวและฟังเสียง
ไปที่ละตัวอย่างเดิม นกที่ตกกรอบสองถูกยกลงจาก
วง เหลือนกที่เข้ารอบสามคือรอบสุดท้ายเพียง 24 ตัว
“กรุณาทยอยห่างออกไปหน่อยครับ นกจะได้
พักใจกลัว” กรรมการร้องบอกคนที่ยืนชมอยู่โดย

รอบ “รอบนี้เป็นรอบสุดท้าย” กรรมการทั้ง 4 คน
เดินดูและฟังเสียง “ขัน” ของนกทุกตัว และให้
คะแนนอย่างละเอียดด้วยท่าทางเอาจริงเอาจัง แม้
แดดจะเริ่มร้อน และเวลาเกือบจะ 11 น.

“ต่อไปนี้เป็นผลการประกวด...รางวัลที่ 1
ได้แก่หน่อชื่อ เจ้าหนู ของ คุณสุขชัย ไบงาม ได้ 133
คะแนน...” โฆษกประกาศชื่อนกและเจ้าของนก
ที่ได้รับรางวัลที่ 1, 2, 3 และรางวัลชมเชยอีก 7 รางวัล
รวมเป็นนกที่ได้รับรางวัล 10 รางวัล และเจ้า
ของนกทยอยยกขึ้นเข้ารับโล่รางวัลและประกาศนียบ
ัติจากผู้ช่วยศาสตราจารย์มนัส ชัยสวัสดิ์ ประธาน
จัดการแข่งขัน เป็นอันจบการแข่งขันเมื่อเวลาเกือบ
เที่ยง การแข่งขันครั้งนี้จัดโดยคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมกับชมรมนกกรง
หัวจุกหาดใหญ่ เป็นการแข่งขันเนื่องในงานนิทรรศการ
วิชาการครั้งที่ 3 ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่

“ผมเลี้ยง 2 ตัว” คุณสุขชัย ไบงาม เจ้าของ
นก “เจ้าหนู” ที่ได้รับรางวัลที่ 1 บอกกับผู้เขียน
“นกเจ้าหนูนี้เคยเข้าประกวดหลายครั้งแล้ว เคยได้รับ
รางวัลชมเชยบ้าง ตกกรอบบ้าง ไม่แน่นอนเพิ่งมาได้
รับรางวัลที่ 1 คราวนี้เป็นครั้งแรก...นกตัวนี้เลี้ยงมาประ
มาณ 5 ปีแล้ว เดิมจะเริ่มเลี้ยงจากลูกนกหรือจับมา
จากป่าตอนโตแล้ว ผมไม่แน่ใจครับ ผมได้มาจาก
เพื่อนอีกต่อหนึ่ง เขาชื่อมา 2,500 บาท...ตัวผมเอง
เลี้ยงนกตัวนี้พบที่ 7 เขื่อน...วิธีเลี้ยงของผม ถือ
หลักเอาใจใส่หาเหยื่อบ่อย ๆ ให้งุ่นสิ่งแวดล้อม
อาหารหลักคือกล้วยกับมะละกอ ให้งุ่นไข่มดแดงนิด
หน่อย ไม่ให้มาก เพราะถ้าให้มากนกจะสมบูรณ์เกิน
ไป ไม้ห้อย อาหารไก่ไม่ให้เลยเพราะจะทำให้นก
อ้วน ส่วนแดงกวางไม่คอยให้ คือแดงกวางช่วยให้นก
ถ่ายท้อง แต่มะละกอก็ช่วยให้นกถ่ายท้องดีอยู่แล้ว

...วิธีฝึกให้กร้อง ก็พาไปที่หลังสถานีรถไฟ ไม่เทียบ
เสียงกับนกที่ 1 ตัวอื่น”

“ผมเลี้ยงนกตัวนี้มา 2 ปีแล้ว เคยประกวด
3 ครั้ง ครั้งแรกได้รับรางวัลชมเชยที่ 15 ครั้งที่ 2
ได้รับรางวัลชมเชยที่ 1 ครั้งที่ 3 คือครั้งนี้ได้ที่ 2”
คุณวิวัฒน์ ราชพัฒน์ เจ้าของนกที่ได้รับรางวัลที่ 2
กล่าว “อาหารที่ให้นกกินก็กล้วย กับไข่มดแดง 2
อย่าง ให้งุ่นอาหารไก่บ้างนาน ๆ ครั้ง ส่วนแดงกวาง
ไม่ให้กินเลยเพราะกลัวจะมีไขมันมาผสม”

ส่วน คุณกวี ราชพัฒน์ พี่ชายของคุณวิวัฒน์
มีวิธีเลี้ยงต่างออกไปคือ “ไปอัดเทปนกที่เสียงและ
สำเนียงร้องดีมาเปิดให้นกฟังตอนเช้า ตอนแรกเปิด
เสียงค่อย ๆ ก่อน เมื่อนกก็ฟังค่อย ๆ ร้องเสียงเทป
ให้ดังขึ้น นกจะได้ไม่กลัว และร้องดี ตอนใกล้
ประกวดก็ให้งุ่นไข่มดแดงมากหน่อย”

“อาจารย์อยากทราบเรื่องอะไรบ้างครับ” คุณ
ภิญโญ วงศ์สุข เลขาธิการชมรมนกกรงหัวจุกหาดใหญ่
กล่าวอย่างยิ้มแย้มและกระตือรือร้น แล้วเริ่มเล่า
ประวัติความเป็นมาของการเล่นนกในท้องถิ่นภาคใต้
ให้ผู้เขียนฟัง “ในภาคใต้นกที่นิยมนำมาเลี้ยงในกรง
เราเรียกชื่อว่า นกกรง ทั้งสิ้น เช่น นกกรงหัวจุก
นกกรงหน้าหมา นกกรงแม่พระ คนกรงเทพเขา
เรียก นกปรอดหัวโขน, นกปรอดหน้าขาว และ
นกปรอดแม่ทะ การเลี้ยงนกกรงหัวจุกนี้เลี้ยงกัน
มานานมาก แต่เพิ่งมาตั้งชมรมกันเมื่อเร็ว ๆ นี้
คือชมรมนกกรงหัวจุกขนาดใหญ่ตั้งเมื่อวันที่ 21
ธันวาคม 2523 ส่วนชมรมนกกรงหัวจุกสงขลาตั้ง
เมื่อเดือนเมษายน 2523 แต่ที่มาเลเซียเขาตั้งชมรม
กันมานานแล้วครับ”

“การเลี้ยงนกถือว่าเป็นงานอดิเรกของคน
ในจังหวัดสงขลาเชียว คอยได้ว่าไม่มีคนที่ไหนที่นิยม
เลี้ยงนกกันมากกว่าคนในจังหวัดสงขลา ในหาดใหญ่
นี่เราถือว่าบ้านไหนไม่เลี้ยงนกนับว่าเขานะครับ”
คุณชูเกียรติเสริม

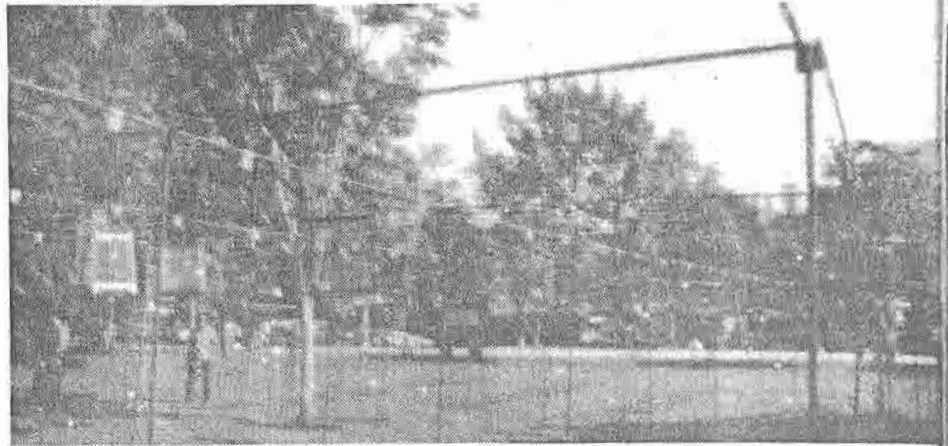

ชมรมนกกางหัวจุกหาดใหญ่มีสมาชิกประมาณ 120 คน สมาชิกต้องเสียค่าสมาชิกปีละ 200 บาท จัดการแข่งขันเดือนละครั้ง คือในวันอาทิตย์สุดท้าย ของเดือน ผู้ที่นำนกเข้าประกวดต้องจ่ายค่าลงทะเบียน ตัวละ 20 บาท จะส่งเข้าประกวดคนที่ตัวก็ได้ สมาชิกของชมรมจะได้ลดค่าลงทะเบียนเหลือเพียง ตัวละ 10 บาท ได้ 2 ตัว

วิธีการตัดสิน เขาเอาหลักการของชมรม นกกางหัวจุกสงขลามาดัดแปลงนิดหน่อย กรรมการ แต่ละคนให้คะแนนนกแต่ละตัวจากคะแนนเต็ม 55 คะแนน แบ่งออกเป็น สำเนียงจิ้งหะ 25 คะแนน น้ำเสียง 10 คะแนน ร้องทวน 10 คะแนน เสียงรึก 5 คะแนน และกิริยาท่าทาง 5 คะแนน รวม 55 คะแนน ต่อไปจะเปลี่ยนเป็นคะแนนเต็ม 100 แล้ว จึงเอาคะแนนของกรรมการ 4 คนมารวมกัน ที่จริง กรรมการจะมีกี่คนก็ได้ แต่เราของเขามี 4 แถว จึง ใช้กรรมการ 4 คน

สำเนียงร้อง ถือการร้องตั้งแต่ 3 คำขึ้นไป ถ้าร้อง 1 คำ หรือ 2 คำ ไม่นับเป็นสำเนียงร้อง จก คิก, อย่างนี้ถือว่า 2 คำ ไม่นับเป็นสำเนียงร้อง, รึก หรือ จิก กวี คำเดียวก็ไม่นับเป็นสำเนียงร้อง ต้อง 3 คำ เช่น คิก กอริยอ, หรือ 4 คำ จก คิก กอริยอ, หรือ 5 คำ คิก จก คิก กอริยอ, หรือ 6 คำ คิก คิก จก คิก กอริยอ หรือ คิก จก คิก กอริยอ กอริยอ จึงจะถือเป็นสำเนียงร้อง แต่ ร้อง 6 คำนี้เป็นคำบอกเล่าของคนเล่าคนแก่เท่านั้น กรรมการต่างยืนยันว่ายังไม่เคยได้ยินเลย

คุณชูเกียรติ เล่าว่า "แต่ร้อง 5 คำ ก๊กหา ก็หา ยากเต็มที่แล้ว ในจังหวัดสงขลามีไม่เกิน 10 ตัว ใน หาดใหญ่มีเพียง 3 ตัวเท่านั้น ผมมีอยู่ตัวหนึ่ง วันนี้ ไม่ได้เอามาประกวดเพราะผมเป็นประธานคณะกรรมการตัดสินเอง...ตัวนี้ 2 หมื่นผมก็ไม่ขาย"

ส่วนจิ้งหะร้อง หมายถึงจิ้งหะระหว่าง ร้องแต่ละคำ คิก จก คิก กอริยอ ได้จิ้งหะหรือ ช่องไฟเหมาะสมดีหรือไม่ รวมเป็นสำเนียงร้อง และจิ้งหะ 25 คะแนน คำว่า สำเนียง นี้บางคนก็ ใช้คำว่า สำนวน สลับกันนิดหน่อย

คะแนน เสียงรึก หมายถึง เสียง รึก รึก รึก ข้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้ง แสดงว่านกกล้าเต็มที ถือ เป็นเสียงพิเศษ ถ้าตอนที่กรรมการคนไหนไปยืน ฟังอยู่ในเวลาประมาณ 30 วินาทีนั้นนกทำเสียงนี้ ด้วย ก็ให้ 5 คะแนน แต่วันนี้ไม่มีนกที่รึกเลย จึง ไม่มีตัวไหนได้คะแนนเสียงรึกเลย

กิริยาท่าทางหมายถึงท่ากระโดด ความสง่า งามของการเกาะ การเอียงคอ 5 คะแนน อันนี้ ไม่รวมการรำบือ ซึ่งทางปักษ์ใต้เราเรียก รำหมึย หมายถึงรำอวดตัวเมีย การรำหมึย ไม่มีคะแนน

น้ำเสียง หมายถึงความกังวาล หรือคุณภาพ ของเสียงร้อง ส่วนการร้องทวน หมายถึงในเวลา นานประมาณ 30 วินาทีที่กรรมการไปยืนฟัง นกตัว นั้นขันก็ครั้ง นกที่ขันบ่อยก็ได้คะแนนร้องทวนสูงกว่า

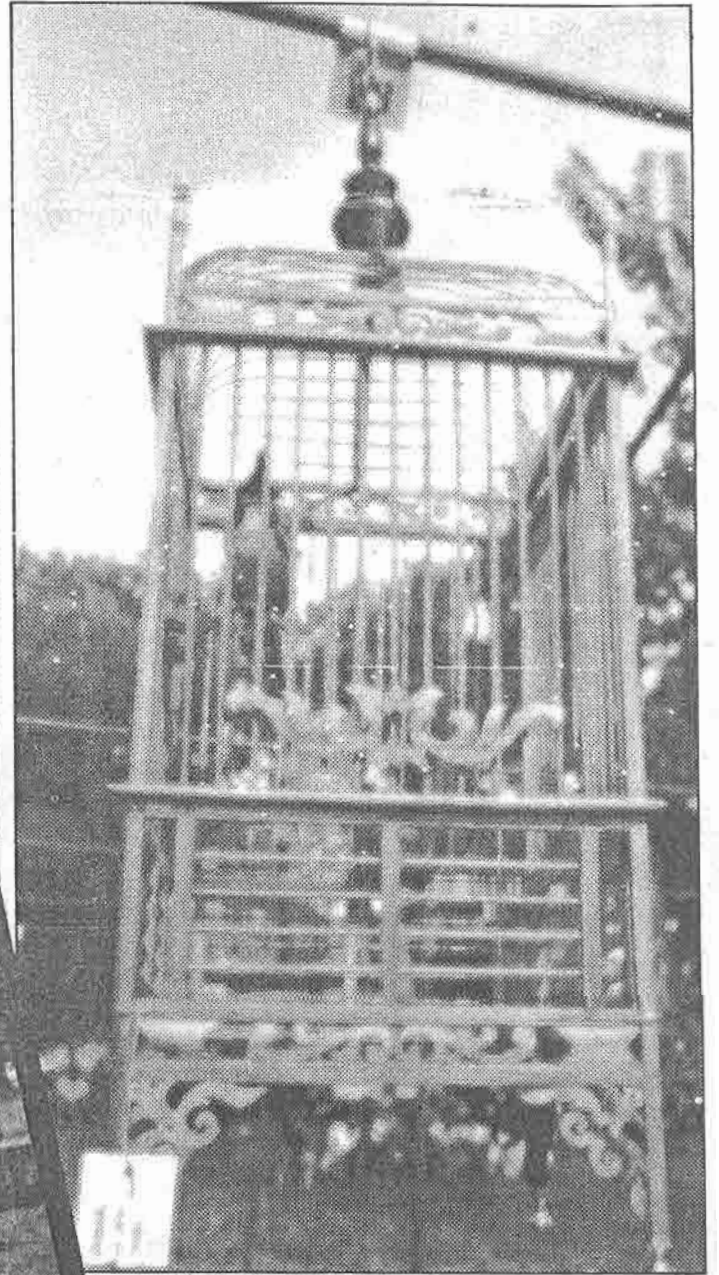
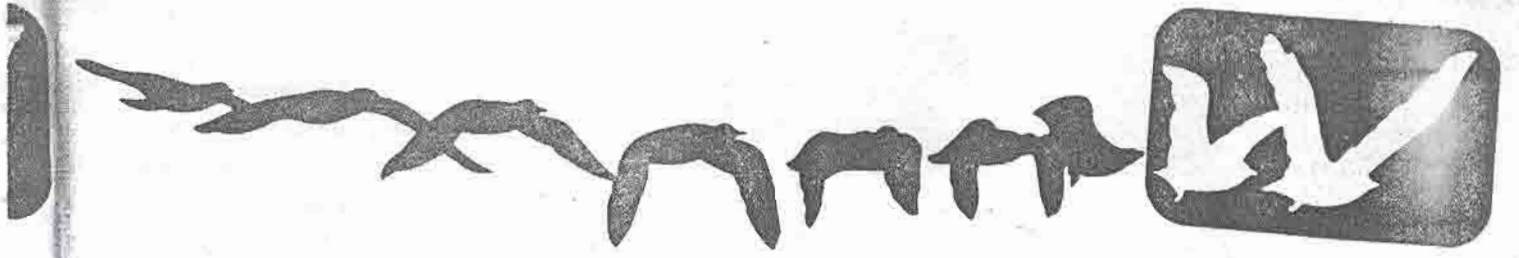
ในจังหวัดสงขลามีชมรมนกกางหัวจุก 5 ชมรม คือ ชมรมสงขลา หาดใหญ่ บ้านพรุ (เป็นตำบล

หนึ่งในอำเภอหาดใหญ่) คลองแงะ (เป็นตำบล หนึ่งในอำเภอหาดใหญ่) และนาทวี (เป็นอำเภอใน จังหวัดสงขลา) ส่วนชมรมในจังหวัดอื่นก็มีที่นครฯ (นครศรีธรรมราช) พัทลุง ตรัง และที่ไกลๆ (สุโขทัย - อำเภอหนึ่งในจังหวัดนราธิวาส)

ที่นัดพบของชมรมหาดใหญ่อยู่หลังสถานี รถไฟหาดใหญ่ ที่ร้านกาแฟศรีโอชา ทุกเช้า นักเลง นกจะนำนกไปแขวนให้ขันเกือบเสียงกัน

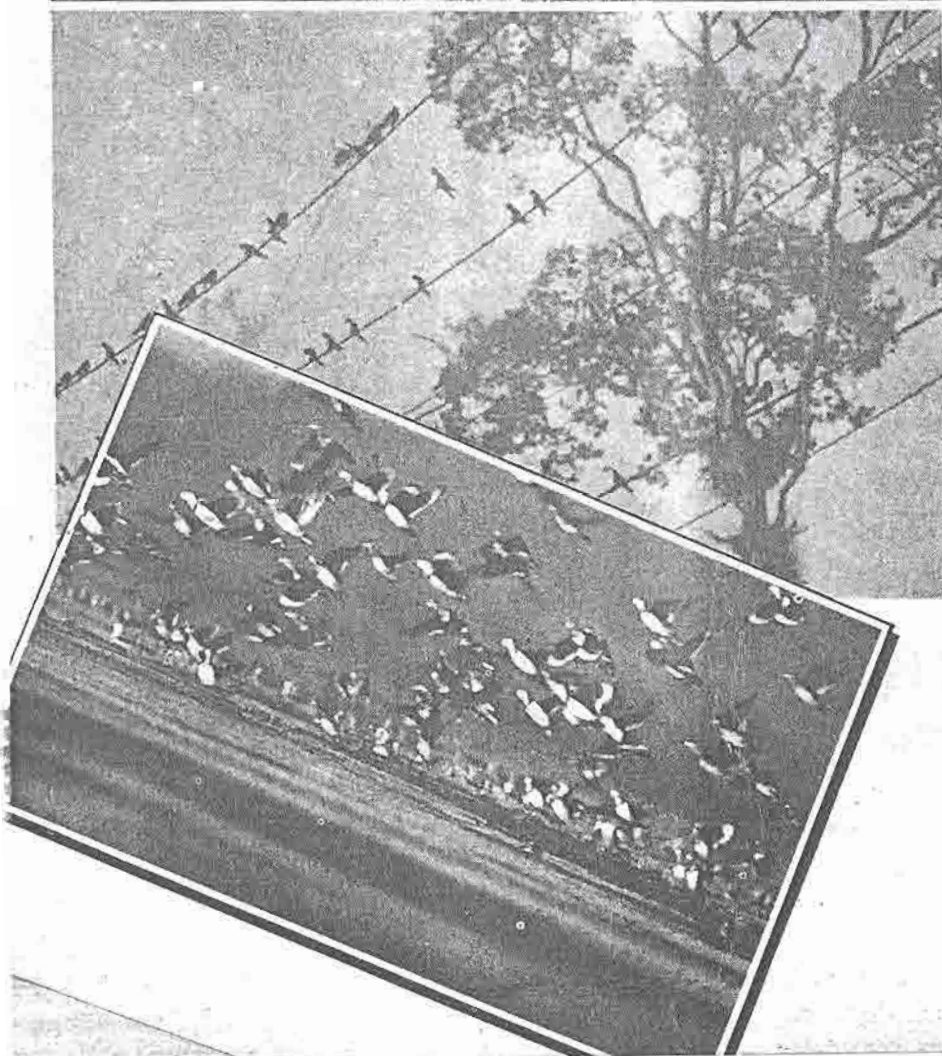
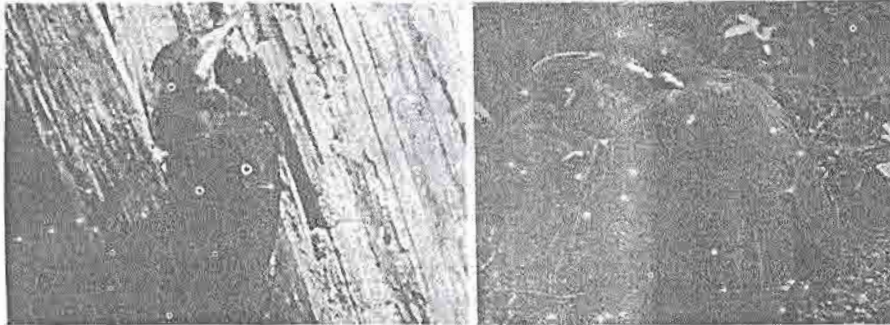
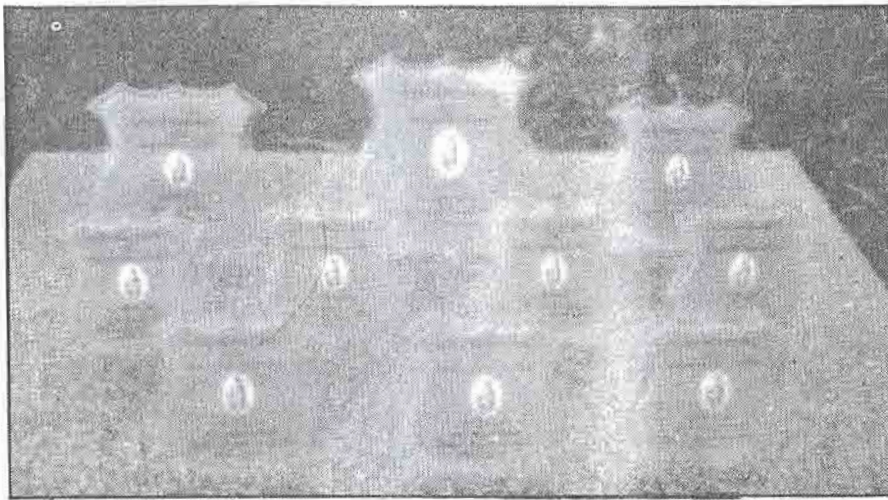
การจัดตั้งชมรม และมีการแข่งขันทุกเดือน ช่วยให้นักเลงนกได้มีโอกาสพบปะกันส่งเสริมให้ คนมีนิสัยรักสัตว์ นอกจากนั้นยังช่วยให้คนมีงาน ทำเพิ่มขึ้นด้วย คือคนบ้านนอกได้สอยไข่มดแดง มาขาย และในหาดใหญ่ก็มีร้านขายนกขายไข่มดแดง หลายร้าน

นกที่นำมาเลี้ยงมี 3 ประเภท ประเภทแรก เป็นนกที่นักเลงนกนิยมเลี้ยงที่สุด คือ นกป่า เต็บโตมาในป่า จับมาเลี้ยงและฝึกหัดให้เชื่องข้าง บ้าง พวกนี้จะร้องเพราะที่สุดสำเนียงดีที่สุด เพราะ มีสัญชาตญาณป่าครบถ้วน ประเภทที่ 2 เรียกว่า ลูกใบ้ คือเป็นลูกนกที่หัดบินได้แล้ว กินอาหารเอง เป็นแล้ว จึงจับมาแล้ว และประเภทที่ 3 เรียกว่า

คำบด
 เกลือใน
 ในควรว
 ที่ไกลก
)
 งสตาม
 นกเลง
 ฤกษ์เดือน
 สวมให้
 รมเมืองน
 ่มคดคง
 ่มคดคง
 ฤกษ์แรก
 นกป่า
 ธิองช้างลง
 เพราะ
 เรียกว่า
 อาหารเอง
 เรียกว่า

ถูกป้อน หรือ ถูกในวัง คือเป็นลูกนกที่ยังช่วยตัวเองไม่ได้ เราจับมาเลี้ยงและฝึกตั้งแต่เล็ก ๆ ประเภทที่ 2 และ 3 นี้เป็นนกที่เชื่อง ปล่อยออกจากกรงได้ จะกลับกรงเอง สองประเภทหลังนี้นักเลงนกส่วนใหญ่ไม่นิยมเลี้ยง

“นักเลงนกจริง ๆ เขาไม่นิยมยกเชื่องนะครับ เพราะมักเลี้ยงไม่เข้าขั้น ไม่ได้สัญชาติญาณเข้ามาสำเนียงร้องไม่ได้ ไม่ครบถ้วน เขาฝึกให้ไม่ตื่นตกใจง่ายก็พอ ไม่ต้องถึงกับเชื่อง” คุณชูเกียรติ นักเลงนก รุ่นเดอะของหาดใหญ่กล่าว

อาหารหลักของนกกรงหัวจุกก็คือกล้วยน้ำว้า มะละกอบีบเป็นอาหารชั้นดีกว่ากล้วย ควรให้สลับกันระหว่างมะละกอกับกล้วย นอกจากนั้นก็ยังมี ฝัสดแดง แดงกวาง แมลง ข้าวสุก นิยมคลุกกับแกงส้มให้กินทำให้หนักถ่ายท้องดี

ไม่มีอาหารที่ทำให้เสียงใส เสียงจะดีหรือไม่ดี เป็นกับธรรมชาติของนกตัวนั้น ๆ แต่สำเนียงร้องฝึกกันได้บ้าง

การฝึกให้นกคุ้นกับรถยนต์ คุ้นกับคน คุ้นกับสนามแข่ง ก็เป็นเรื่องสำคัญ นกบางตัวถ้าแข่งในสนามแข่งในเมืองชั้นเก่ง พอเข้าสนามแข่งที่มีต้นไม้บ้าง ๆ กลับไม่ขันอย่างนี้ก็มี

ถือกันว่านกกรงหัวจุกในจังหวัดสงขลาดีที่สุด เมื่อก่อนเคยเชื่อกันว่านกกรงจากบางตาน, น้ำกระเจาญ, ควนหิน, คอหงส์, เขาแก้ว, สวนตุล (ชื่อตำบลในอำเภอหาดใหญ่และอำเภอเมืองสงขลา) ดีที่สุด แต่เวลานี้นกแถวนี้หายาก ดักไม่ค่อยได้เพราะนกฉลาดพอเห็นกรงดักก็หนีกันหมด

ราคานกกรงหัวจุกธรรมดาที่ไม่ใช่นกสีปลาดที่เคยขายกันสูงสุด 18,000 บาท เป็นนกที่เสียงร้องและกิริยาท่าทางสมบูรณ์ที่สุด แต่นกสีปลาดราคาสูงสุดแพงกว่า คุณวินุญ รองประธานชมรมเคยซื้อนกกรงเผือก สีขาวปลอดมาตัวหนึ่งราคา 45,000 บาท จากจังหวัดกระบี่ เพิ่งขายให้กับพระองค์ชายกลาง (พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร) ไป 100,000 บาท นกกรงสีขาวปลอดเพิ่งเคยเห็นกันตัวนี้ตัวเดียว เข้าใจว่าเป็นตัวเมีย

แต่นกกรงหัวจุกสีต่าง ๆ เคยเห็นกันหลายตัว มีผู้เล่าว่า มีอยู่ตัวหนึ่งสีดีปลอด พอผลิตคนกลายเป็นสีธรรมดาไป (นกข้อมสีหรือเปล่าก็ไม่ทราบ - ผู้เขียน)

นักเลงนกกรงหัวจุกเขาเลือกเลี้ยงนกที่ดีจริง ๆ บ้านละไม่เกิน 3 - 5 ตัว นกเสียงไม่ดีเขาจะไม่ยอม

ให้เ
นท
ให้

แต่

เอา

ไม่

เป็น

เกิด

เกิด

คุณ

กัน

ร่วม

จัง

สง

เกิน

เขา

ปร

แม่

อีก

นก

เข

มี

กุ

กระ

มี

หม

ให้เข้าบ้าน เพราะจะทำให้หนัก ๆ เสียงเสียหมด นกพวกนี้มักเสียงกัน เสียงไม่ดีเสียงง่าย ทำให้หนัก ๆ เสียงเสียไม่ดี

“นักเลงนกพอจะดูว่าตัวผู้ตัวเมียได้ 70-80% แต่คนที่เอามาประกวดเป็นตัวผู้ทั้งหมด ถ้าเกิดมีคนเอานกตัวเมียเข้ามาในสนามประกวด จะประกวดไม่ได้เพราะนกตัวอื่น ๆ จะคิกกันเป็นแถวใหญ่ทำให้เปรียบเทียบการร้องได้ยากมาก หรือถ้าระหว่างประกวดเกิดมีคนป่าตัวเมียบินมาใกล้ ๆ สนามประกวด ก็จะเกิดโกลาหลในหมู่นกที่เข้าประกวดทันที” คุณเชษฐเกียรติ คุณประทีป คุณศักดิ์ คุณบุญ และคุณกัญญา ช่วยกันอธิบาย

การเล่นนกหรือเลี้ยงนก ถือเป็น “การเอน” ร่วมสมัยของคนภาคใต้จำนวนมาก โดยเฉพาะคนในจังหวัดสงขลา คนจากจังหวัดอื่นไปเที่ยวจังหวัดสงขลาจะรู้สึกตะตะตาว่าคนนิยมเลี้ยงนกกันมากเหลือเกิน ที่ขึ้นหน้าขึ้นตาที่สุดคือนกเขา การประกวดนกเขาชะวามีทุกสัปดาห์ รองลงมาคือนกกรงหัวจุก (นกปรอดหัวโขนเคราแดง) นกกรงแม่พระ (นกปรอดแม่ทะ) นกบินหลาแดง (นกยางเขาดง) และนกอื่น ๆ อีกหลายชนิด แต่ที่มีการประกวดกันในสงขลามีเฉพาะนกเขาชะวากับนกกรงหัวจุกเท่านั้น ในประเทศมาเลเซียมีการประกวดนกบินหลาแดงด้วย

นกในวงศ์นกปรอดนี้ นายแพทย์บุญส่ง เลขะกุล เขียนไว้ในหนังสือ “นก” ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ว่า “นกปรอด” เป็นนกที่มีมากชนิดตั้งแต่แอฟริกาจนถึงเอเชียตอนใต้ รวมทั้งหมดมีมากถึง 109 ชนิด และมีในประเทศไทย 33

ชนิด นกปรอดทุกชนิดชอบกินผลไม้รสและชอบกินแมลง ทำรังเป็นรูปถ้วยบนกิ่งไม้เล็ก ๆ ที่พบบนบ่อยมากที่สุดคือ นกปรอดสวน (Blanford's Olive Bulbul) มันจะอยู่ที่ไหนหรือบินไปไหนก็มักจะร้องบอกชื่อของตัวเองว่า “ปรอด ๆ ๆ” ไปด้วย

นกปรอดหน้าवल (Yellow-vented Bulbul) หน้าขาวเป็นนวลโสมชื่อคล้ายกับพอกแบ่งไว้ (ปีกจะได้เรียกนกกรงหน้าหมา - ผู้เขียน)

นกปรอดหัวโขน (Red-whiskered Bulbul) ก็เป็นนกที่พบบ่อยทั่ว ๆ ไป แต่ชาวเหนือมักเรียกว่า “นกพิชะหลิว” เพราะมันร้องบอกชื่อของมันเช่นนั้นอยู่เรื่อย ๆ นกนี้เล็ก ๆ และใคร ๆ ก็ชอบดู เพราะหงอนดำอย่างหัวโขนของมัน ดูสวยงามรับกับสีแดงสีขาวยังคอไม่น้อย

นกปรอดเหลืองหัวโขน (Black-throated Yellow Bulbul) สวยน้อยกว่าหน่อย เพราะขนเป็นสีหม่น ๆ แต่ชนิดที่มีอยู่ทางภาคอีสานนั้น มีได้คือเป็นสีแดงน่าดู⁽¹⁾

นายแพทย์บุญส่ง เลขะกุล เขียนไว้ใน “นกสวน” ซึ่งเป็นหนังสือในชุดความรู้ไทยขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมของยูเนสโกว่า มีนกปรอดในประเทศไทย 35 ชนิด⁽²⁾

และใน **Bird Guide of Thailand** แต่งโดยนายแพทย์บุญส่ง เลขะกุล ร่วมกับ Edward W. Cronin Jr. กล่าวว่านกในวงศ์นกปรอด หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่านกกรอด ซึ่งฝรั่งเรียกว่า Bulbul นั้น มีทั้งหมด 119 ชนิด พบในประเทศไทย 35 ชนิด ทั้งหมดอยู่ใน Family Pycnonotidae นกกรงหัวจุก หรือนกปรอดหัวโขนเคราแดง ฝรั่งเรียกว่า Red-

whiskered Bulbul มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Pycnonotus Jocosus⁽³⁾

ที่จังหวัดชุมพรเรียกชื่อนกนี้ว่า “นกบดหงอน” หรือ “นกปดหงอน” บวด หรือ ปวด ก็เป็นเสียงเดียวกับ ปรอด หรือกรอด ซึ่งเป็นเสียงร้องของพวกนี้นั่นเอง

การเล่นนก หรือการเลี้ยงนก น่าจะถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมประจำภาคใต้อย่างหนึ่ง การเล่นนกกรงหัวจุกในภาคใต้ได้วิวัฒนาการมาจนเกิดมีชมรมมีการประกวดกันเป็นประจำ หากได้มีการส่งเสริมกันให้จริงจังก็น่าจะถือเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สามารถอดคนต่างถิ่น หรือชาวต่างประเทศได้ อาจนำมาเป็นเครื่องมือส่งเสริมการท่องเที่ยวได้วิธีทางหนึ่งด้วย

เอกสารอ้างอิง

1. นก หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาสังคมศึกษา ประถมศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ องค์การการค้าของยูเนสโก พ.ศ. 2519 หน้า 102 - 103.
2. นายแพทย์บุญส่ง เลขะกุล : นกสวน ชุดความรู้ไทยขององค์การการค้ายูเนสโก ลำดับที่ 3009 พ.ศ. 2519 หน้า 20 - 23
3. Boosong Lekagul and Edward W. Cronin Jr. : **Bird Guide of Thailand**, 2nd (Revised) Edition, Kurusapa Ladprao Press, Bangkok 1974, pp. 166 - 174.

อภิธานศัพท์

ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด สาขานราธิวาส

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็นเอส
หาดใหญ่ก่อสร้าง